

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 01 » вересня 2023 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українські студії: Культура усного і писемного мовлення (українська)

для студентів

рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)
спеціальності: 013 Початкова освіта
освітньої програми: 013.00.01 Початкова освіта

Київ – 2023

Розробник: Засць Валентина Григорівна, доцент кафедри української мови факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Викладач : Засць Валентина Григорівна, доцент кафедри української мови факультету української філології, культури і мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови
Протокол від « 30 » серпня 2023 р. № 9

доктор філологічних наук, професор Завідувач кафедри
Михайло ВІНТОНІВ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми.
Гарант освітньої програми 013.00.01 Початкова освіта
 Геннадій БОНДАРЕНКО

Робочу програму перевірено
« » _____ 2023 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи факультету української філології, культури і мистецтва Світлана ГОРОБЕЦЬ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р.,
протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р.,
протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

«Українські студії: Історія української культури, Культура усного і писемного мовлення (українська)»

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма
«Українські студії: Історія української культури: Культура усного і писемного мовлення (українська)»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	6 / 180	
Курс	1	
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	6	
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин, в тому числі:	180	180
Аудиторні	70	24
Модульний контроль	10	-
Семестровий контроль	+	+
Самостійна робота	70	156
Форма семестрового контролю	Іспит 30 годин	
Змістовий модуль: «Культура усного і писемного мовлення (українська)»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	2/60
Курс	1	1
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	8
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	15	
Самостійна робота	13	52
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни полягає у формуванні української громадянської ідентичності шляхом підвищення ролі української мови як національної цінності, шляхом подолання мовно-культурної меншовартості українців та поглибленні системного уявлення студентів про усне і писемне мовлення українців, а також у формуванні українськомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців.

Завдання курсу передбачають такі процеси:

- **виховання** у здобувачів вищої освіти почуття національної свідомості та історичної мовно-культурної пам'яті, що сприятиме підвищенню мотивації вивчення культури усного та писемного мовлення, історії української культури та права людини, громадянина України
- **формування** української громадянської ідентичності; популяризації та збереження культурної спадщини та культурних цінностей України;
- **формування** українськомовного іміджу, комунікативної, мовленнєвої, прагматичної, соціокультурної, загальних та фахових компетентностей у процесі усвідомленого опанування мовної, мовленнєвої, комунікативної теорій;
- **здійснення** заходів, спрямованих на розвиток цілісної загальнодержавної політики національно-патріотичного виховання.

Впродовж вивчення курсу також маємо здійснювати наступне:

- розвивати *інтегральну компетентність*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії;

- розвивати *загальні компетентності* такі, як:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

• розвивати *спеціальні (предметні, фахові) компетентності* такі, як:

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

ФК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

3. Результати навчання за дисципліною

Навчання за дисципліною спрямоване на отримання таких програмних результатів за ОПІ 013.00.01 «Початкова освіта» освітнього рівня першого «бакалаврського»:

ПР-01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Організація навчальної діяльності в Центрі культури української мови

Реформування системи вищої освіти на сучасному етапі зумовлює концептуальні зміни в напрямках, цілях, завданнях, змісті освіти, філологічної зокрема, що зорієнтовують передовсім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, мобільності, підвищення конкурентності майбутнього фахівця.

Задля ефективної реалізації концепції нової освітньої стратегії Університету програмою передбачено застосування можливостей Центру культури української мови.

Для цього впроваджено систематичне застосування орфоепічних тренінгів, риторичних розминок, дослідницьких завдань, що передбачають карткування мовного матеріалу, опрацювання текстів різних стилів та жанрів тощо.

Заплановано виконання творчих завдань, зокрема до Дня захисників і захисниць України (14.10.2023р.) студенти будуть залучені до участі у проєкті «Лист-подяка солдату ЗСУ».

До Дня української писемності і мови (9.11.2023р.) студенти писатимуть есе на одну з тем: «Мовне обличчя рідного міста», «Мовний портрет однокурсника», «Подумки про головне» тощо.

Крім того, студенти будуть залучені до роботи мовного гуртка «Лінгвістика українськомовного тексту».

У Центрі заплановано презентації наукових видань із проблем культури української мови, зустрічі з науковцями.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної/заочної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторна					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні заняття	Лабораторні	Індивідуальні	
Семестр 1. Змістовий модуль I.							
Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору							
<u>Тема 1.</u> Генеалогія української мови	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 2.</u> Функціонально-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 3.</u> Культура усного фахового спілкування	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 4.</u> Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами)	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 5.</u> Виразність усного мовлення	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 6.</u> Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 7.</u> Технології комунікативного впливу	2	-	-	2	-	-	-
<u>Тема 8.</u> Мовний етикет як складник культури мовлення	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 9.</u> Гендерні та вікові аспекти спілкування	2	-	-	2	-	-	-
Модульний контроль 1	2						
Разом за Модуль 1	26			18			6
Змістовий Модуль 2.							
Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору							

<u>Тема 10.</u> Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 11.</u> Український правопис у контексті мовних інновацій	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 12.</u> Лексична та фразеологічна правильність мовлення	2	-	-	2	-	-	
<u>Тема 13.</u> Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця	4	-	-	2	-	-	2
<u>Тема 14.</u> Синтаксичні аспекти культури мовлення	3	-	-	2	-	-	1
Модульний контроль 2	2	-	-	-	-	-	-
Разом за Модуль 2	19	-	-	10	-	-	7
Підготовка до проходження контрольних заходів	60	-	-	28			13+ 15 с/к

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Тема 1. Генеалогія української мови

Основні питання теми:

1. Генеалогія української мови та чинники ідентичності українців, українства.

2. Основні складники ДНК-генеалогії.

3. Маркери генеалогії української мови.

4. Генеалогічна парадигма в художньому та публіцистичному стилях.

Ключові слова: українці, українство, українська мова, український етнос, українська нація, ДНК-генеалогія, ідентичність

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 3;5

Додаткова: 1; 5;6;7.

Тема 2. Функціонально-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови.

Основні питання теми:

1. Значення функційних стилів у фаховій діяльності.

2. Функційні стилі та їх підстилі.

3. Особливості використання у професійній діяльності поєднання основних функційних стилів (офіційно-діловий, науковий, розмовний (усна та писемна форми)).

4. Форми реалізації функційних стилів у практиці ділового спілкування вчителя початкових класів.

Ключові слова: стилістика, офіційно-діловий стиль, розмовний стиль, науковий стиль, епістолярний стиль, конфесійний стиль, художній стиль, публіцистичний стиль, стиль медіа, стилістичний ресурс.

Рекомендована література:

Основна: 1;2; 3;5

Додаткова: 1; 4;6; 7.

Тема 3. Культура усного фахового спілкування

Основні питання теми:

1. Фахова взаємодія, спілкування, комунікація, їх особливості та відмінності.
2. Види фахової взаємодії, етапи спілкування вчителя початкових класів.
3. Мова, мовлення і спілкування.
4. Вербальні та невербальні засоби спілкування.

Ключові слова: бесіда, вербальні засоби, спілкування, гендер, гучність мовлення, дискусія, ділова бесіда, невербальні та вербальні засоби комунікації, перемовини, погляд, полеміка, правила спілкування, міміка, жести, телефонна розмова.

Рекомендована література:

Основна: 1;3; 4; 5

Додаткова: 1; 4; 6; 7

Тема 4. Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами). Основні ознаки культури мови, мовлення і комунікації.

Основні питання теми:

1. Поняття «культура мови» та «мовлення», «комунікація» у фаховій діяльності вчителя початкових класів ЗЗСО.
2. Комунікативні ознаки культури мовлення у мові медіа та реклами.
3. Вплив мови медіа, реклами на культуру мови, мовлення фахівців початкової школи.
4. Вплив мовних та позамовних чинників на дотримання мовних норм (орфоепічних та акцентуаційних) у професійній діяльності майбутнього фахівця.
5. Роль словників у професійному мовленні фахівця. Типи словників.

Ключові слова: культура мови, культура мовлення, комунікація, норма, мовна норма, орфоепічні норми, акцентуаційні норми, анормативність, адекватність мовлення, багатство мовлення, доречність мовлення, звертання, змістовність мовлення, мовленнєвий етикет, морфемний словник, словник іношомовних слів, словник паронімів, словник синонімів.

Рекомендована література:

Основна: 2; 3; 4; 5

Додаткова: 1; 4; 6; 7; 8

Тема 5. Культура усної професійної комунікації.

Основні питання теми:

1. Усні форми професійної комунікації та їх особливості в діяльності вчителя початкових класів ЗЗСО.

2. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування в ЗЗСО.
3. Функції та види бесід. Стратегія поведінки під час ділової бесіди.
4. Етикетні форми спілкування телефоном. Етичне використання мобільного зв'язку.

Ключові слова: бесіда, діалог, ділова бесіда, індивідуальна бесіда, індивідуальні форми ділового спілкування, інтонація, мобільний телефон, монолог, телефон, телефонна розмова, усне літературне професійне мовлення, усне спілкування

Рекомендована література:

Основна: 2; 3; 4; 5

Додаткова: 1; 3; 4; 5; 8

Тема 5. Виразність усного мовлення

Основні питання теми:

1. Дотримання орфоепічних норм та їх вплив на виразність усного мовлення у професійному спілкуванні вчителя початкових класів ЗЗСО.
2. Дотримання граматичних норм під час продукування лексем.
3. Приклади порушення мови емоційно зниженою лексикою, словами-паразитами, плеоназмами, тавтологією.
4. Етика спілкування у професійному середовищі працівника закладу освіти.
5. Шляхи підвищення культури мовлення сучасного фахівця вчителя початкових класів ЗЗСО.

Ключові слова: діалектна лексика, доречне мовлення, достатність, етика спілкування, жаргонна лексика, засмічення мови, канцеляризми, контекстуальна доречність, тавтологія, чистота мовлення.

Рекомендована література:

Основна: 2; 3; 4; 5

Додаткова: 4; 5; 7; 8

Тема 6. Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця

Основні питання теми:

1. Орфоепічні норми в професійному мовленні. Особливості вимови голосних і приголосних звуків в українській мові.
2. Явище асиміляції фонем.
3. Складні випадки наголошування слів.
4. Порушення орфоепічних, акцентуаційних норм. Шляхи усунення анормативності.

Ключові слова: акцент, акцентуаційні норми, голосний звук, приголосний звук, словесний наголос, фонема, фразовий наголос

Рекомендована література:

Основна: 2; 3; 4; 5

Додаткова: 4; 5; 8

Тема 7. Технології комунікативного впливу

Основні питання теми:

1. Шляхи комунікативного впливу у професійному спілкуванні вчителя початкових класів.
2. Дотримання граматичних норм під час комунікації.
3. Приклади порушення мовних норм та способи усунення анормативів.
4. Етика комунікативного впливу у професійному середовищі вчителя початкових класів.

Ключові слова: комунікація, комунікативний вплив, доречне мовлення, достатність, етика спілкування, жаргонна лексика, засмічення мови, канцеляризм, контекстуальна доречність, тавтологія, чистота мовлення.

Рекомендована література:

Основна: 2; 3; 4; 5

Додаткова: 4; 7; 8

Тема 8. Мовний етикет як складник культури мовлення

Основні питання теми:

1. Поняття «мовний етикет» та складники словникового запасу вчителя початкових класів.
2. Умови досягнення високого рівня мовного етикету вчителя початкових класів ЗЗСО.
3. Вербальні й невербальні засоби впливу на якість спілкування.
4. Шляхи підвищення багатства (різноманітності) фахового мовлення сучасного фахівця закладу освіти .

Ключові слова: етикет, мовний етикет, звітна доповідь, етикет ділової доповіді, етикет наукової доповіді.

Основна: 2; 3; 4; 5

Додаткова: 1; 4; 7; 8

Тема 9. Гендерні та вікові аспекти спілкування

Основні питання теми:

1. Особливості спілкування з урахуванням гендерного рівня.
2. Лексичні маркери виокремлення гендеру та вікового спілкування.
3. Граматичні маркери виокремлення гендеру та вікового спілкування.

Ключові слова: етикет, гендер, гендерна рівність, спілкування, вікові аспекти спілкування.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 5

Додаткова: 1; 2; 5; 7; 8

Змістовий Модуль 2

Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Тема 10. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації

1. Поняття мовної норми та анормативність у фаховій комунікації.
2. Взаємодія прескриптивної та дескриптивної мовної норми та її вплив на культуру лінгвального простору сучасного фахівця.
3. Словники, довідникова література педагогічної галузі.

4. Проблема кодифікації лексичних одиниць.

Ключові слова: норма, мовна норма, анормативність, кодифікація, прескриптивна мовна норма, дескриптивна мовна норма, лексична одиниця.

Рекомендована література:

Основна: 1; 4; 5

Додаткова: 1; 3; 4; 6; 7; 8

Тема 11. Український правопис у контексті мовних інновацій.

1. Український правопис та нові вимоги до писемного мовлення.
2. Графічна норма та причини анормативності.
3. Кодифікація мовних інновацій.
4. Шляхи запобігання порушень графічної, орфографічної норми в офіційно-діловому стилі.

Ключові слова: український правопис, писемне мовлення, графічна норма, графічна анормативність.

Рекомендована література:

Основна: 1; 4; 5

Додаткова: 1; 4; 5; 6; 7; 8

Тема 12. Лексична та фразеологічна правильність мовлення

Основні питання теми:

1. Лексикологія і лексикографія сучасної української літературної мови.
2. Професійна лексика, термінологічна лексика.
3. Нормативне використання багатозначних слів та омонімів у професійному мовленні педагогічного працівника.
4. Особливості використання паронімів, синонімів, пуризмів.
5. Джерела фразеологізмів. Фразеологічні словники.
6. Фразеологізми в діловому мовленні сучасного фахівця.
7. Стилiстичні засоби лексикології та фразеології.

Ключові слова: лексика, лексикографія, лексикологія, омоніми, пуризми, синоніми, термінологічна лексика, фразеологізм, фразеологічний словник. Значення фразеологізмів для підвищення культури фахової мови.

Ключові слова: професійне мовлення, стилістичні засоби фразеології.

Рекомендована література:

Основна: 2; 3; 4; 5

Додаткова: 1; 4; 5; 6; 7

Тема 13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця

Основні питання теми:

1. Морфологічні норми української мови, їх реалізація у професійному мовленні.
2. Граматичні парадигми вживання іменникових форм у фахових текстах.
3. Граматичні парадигми вживання прикметників у професійному спілкуванні.

4. Граматичні парадигми вживання числівників в офіційно-діловому стилі та усному мовленні фахового спілкування.

5. Граматичні парадигми дієслів та дієслівних форм у функційних стилях фахової мови.

6. Прийменники у діловому мовленні. Особливості перекладу прийменників.

***Ключові слова:** професійне мовлення, стилістичні засоби фразеології.*

Рекомендована література:

***Основна:** 2; 3; 4; 5*

***Додаткова:** 1; 3; 4; 5; 6; 8*

***Тема 14.** Синтаксичні аспекти культури мовлення*

Основні питання теми:

1. Синтаксичні норми професійного спілкування фахівця закладу освіти.

2. Причини виникнення порушення синтаксичних норм.

3. Шляхи усунення синтаксичної аномативності у фаховій діяльності.

***Ключові слова:** синтаксична норма, синтаксична аномативність*

Рекомендована література:

***Основна:** 2; 3; 4; 5*

***Додаткова:** 4; 5 ; 7; 8*

6. Контроль навчальних досягнень із дисципліни

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1) відвідування лекцій	-	-	-	-	-
2) відвідування практичних занять	1	9	9	5	5
3) робота на практичному занятті	10	9	90	5	50
4) виконання завдань самостійної роботи	5	3	15	4	20
5) виконання МКР	25	1	25	1	25
Разом: максимальна кількість балів	- -	-	139		100
Розрахунок коефіцієнта	239:60=3,98				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Самостійна робота 1.

Тема 5. Виразність усного мовлення

Завдання 1. Підготуйте виступ на одну з тем:

Тема 1. Волонтерство дуже популярне у світі. Що, на Вашу думку, спонукає людей займатися волонтерством? У якій сфері Вам було б цікаво стати волонтером?

Тема 2. Культура – важливий складник життя спільноти. Які українські культурні традиції Вам відомі? Як культура впливає на впізнаваність країни?

Тема 3. Існує думка, що в сучасному світі частина професій згодом зникне у зв'язку з технічним прогресом. Як Ви думаєте, які фахівці будуть завжди потрібними? Які професії треба опанувати в майбутньому?

Самостійна робота 2.

Тема 6. Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця. ‘

Завдання 1. Підготуйте повідомлення на одну із тем.

Тема 1. Які види мистецтва (кінематограф, живопис, література тощо) Вам найбільше подобаються? Який Ваш улюблений твір мистецтва? Чим він Вам подобається? Як мистецтво, на Вашу думку, впливає на людину?

Тема 2. Соціальні мережі – універсальний інструмент для комунікації між людьми у XXI ст. Як саме вони вплинули на суспільство? Які, на Вашу думку, переваги і недоліки користування соціальними мережами?

Тема 3. У великому місті значна кількість жителів має власне авто, оскільки ним зручно та швидко можна дістатися у потрібне місце. Яким Ви бачите ідеальне авто? Як, на Вашу думку, зміняться автомобілі в місті?

Самостійна робота 3.

Тема 8. Мовний етикет як складник культури мовлення

Завдання 1. Підготуйте повідомлення на одну з тем:

Тема 1. Використовуючи етикетні формули, змоделюйте поведінкову ситуацію з керівництвом закладу у разі запізнення на роботу, навчальні заняття.

Тема 2. Змоделюйте мовленнєву ситуацію зустрічі із роботодавцем.

Тема 3. Змоделюйте зустріч із журналістом. Тема бесіди: «Коротко про наболіле».

Змістовий модуль 2

Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору

Самостійна робота 4.

Тема 10. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації.

Завдання 1. Проаналізуйте писемне мовлення дописувачів соціальних мереж (на вибір), проаналізуйте помилки, сформулюйте та запишіть висновки.

Завдання 2. Проаналізуйте мовлення Ваших однокласників, проаналізуйте особливості «мовного портрету мовця», сформулюйте та запишіть висновки.

Завдання 3. Проаналізуйте мовлення Вашого кумира (діяча культури та мистецтва України), проаналізуйте особливості «мовного портрету» мовця, сформулюйте та запишіть висновки.

Самостійна робота 5.

Тема 11. Український правопис у контексті мовних інновацій.

Завдання 1. Прочитайте текст листа «Слово про мову», вміщеного за покликанням <http://www.golos.com.ua/article/327219> в газеті «Голос України». Опишіть проблеми, до яких звертається автор листа.

Завдання 2. Напишіть листа до одного з часописів «Мовне обличчя мого міста».

Завдання 3. Напишіть листа до одного з часописів «Мовна поведінка поза родинним колом».

Самостійна робота 6.

Тема 13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця

Завдання 1. Напишіть відгук на переглянутий художній фільм для дітей початкової школи.

Завдання 2. Напишіть відгук на художню книгу для учнів початкової школи.

Завдання 3. Напишіть відгук на прочитану статтю з Вашого фаху.

Самостійна робота 7.

Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення

Завдання 1. Підготуйте анотацію на художній твір для учнів початкової школи.

Завдання 2. Підготуйте анонс на виставу для початкової школи.

Завдання 3. Підготуйте запрошення для батьків та колег на святковий ранок для молодшого шкільного віку.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору			
Тема 5: Виразність усного мовлення	Індивідуальне опитування	5	V
Тема 6: Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця.	Індивідуальне опитування	5	VI
Тема 8: Мовний етикет як складник культури мовлення	Індивідуальне опитування	5	VIII
Разом за змістовий модуль 1 : 15 балів			
Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору			
Тема 10. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації.	Письмове опитування	5	X
Тема 11. Український правопис у контексті мовних іновацій.	Письмове опитування	5	XI
Тема 13. Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця.	Письмове опитування	5	XIII
Тема 14. Синтаксичні аспекти культури мовлення	Письмове опитування	5	XIV
Разом за змістовий модуль 2 : 20 балів			
Разом за семестр : 35 балів			

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

Максимальна кількість балів – 5

Оцінка за п'ятибальною шкалою	Зміст оцінки
5 балів	студент глибоко та міцно засвоїв матеріал; наводить теоретично і практично правильні, обґрунтовані коментарі; проводить грамотний та чітко структурований аналіз мови; самостійно здійснює узагальнення і висновки; вичерпно, послідовно, грамотно оформив самостійно виконані завдання (оцінка «відмінно»).
4 бали	студент добре знає матеріал, але допускає незначні помилки в аналізі мови, які за допомогою викладача швидко виправляє; здатен здійснювати лінгвістичний

	аналіз, самостійно робити висновки; успішно виконав та оформив самостійну роботу з незначною кількістю помилок (оцінка «добре»).
3 бали	виконано не всі завдання; студент припускається грубих помилок, які самостійно не може виправити; недостатньо правильно і грамотно оформлено результати аналізу; рівень розуміння матеріалу студентом можна визначити як поверхневий (оцінка «задовільно»).
2 бали	студент засвідчує фрагментарне знання матеріалу, не може здійснити аналіз мови; наявна значна кількість суттєвих помилок у змісті та оформленні (оцінка «незадовільно»).
1 бал	студент засвідчує окремі фрагменти знань, не може здійснити аналіз мови; наявна значна кількість суттєвих помилок у змісті та оформленні (оцінка «незадовільно»).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Модульна контрольна робота №1

Форма проведення: письмова. Максимальна кількість балів: 25 балів.
Критерії оцінювання: модульна контрольна робота включає 25 тестових завдань, правильне виконання яких оцінюється 25 б.

Модульна контрольна робота №2

Форма проведення: проєкт «Мова сучасної літератури для учнів початкової школи», при виконанні якого передбачено три основні етапи:

На першому етапі (*коригувальному*) формується навчально-пізнавальна діяльність. Застосування групового методу надає можливість поділити студентів на підгрупи (не більше 3 студентів). Кожна підгрупа складає план дій, розподіляються завдання між учасниками.

На другому етапі (*навчальному*) відбувається аналіз матеріалу (текстовий ресурс художніх творів для учнів шкільного віку) узагальнюються і систематизуються відомості з конкретної теми. Цей етап сприяє розвитку аналітичного мислення.

На третьому етапі (*навчально-контрольному*) відбувається рецензування отриманих результатів, активна дискусія з аналізу проведеної роботи, підбиття підсумків - оцінювання.

Захист проекту у вигляді презентації відбувається в аудиторії.
Максимальна кількість балів: 25 балів.

Максимальна кількість балів – 25	Критерії оцінювання
25 – 20	Завдання виконані якісно (90% – 100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
19 – 15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89% – 75% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
14 – 10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74% – 50% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0	Завдання не виконано (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Проведення семестрового контролю здійснюватиметься за сумарною кількістю балів, що є результатом поточного оцінювання, поділених на коефіцієнт 3,98 (табл. 6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів).

Здійснюватиметься семестровий контроль з урахуванням компонентів двох дисциплін «Історія української культури» та «Культура усного і писемного мовлення (українська)». Контроль проводиться комплексно: 20 тестових завдань з дисципліни «Історія української культури» (20 балів), з дисципліни «Культура усного і писемного мовлення (українська)» відповідно 10 тестових завдань (10 балів) та одна розмовна тема на вибір студента, яку виголошує (10 балів).

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень

		знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання і професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
FХ, F	1-59	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

6.6. Орієнтований перелік розмовних тем для семестрового контролю

1. Розкрийте поняття «генеалогія української мови», «національна мова українського народу», «національна культура». Вкажіть найістотніші ознаки поняття «літературна мова».
2. Схарактеризуйте особливості мови фахового ділового спілкування.
3. Розкрийте поняття «мовна норма» в сучасному діловому спілкуванні.
4. Визначте диференційні особливості понять «культура мови» й «культура мовлення».
5. Розкрийте особливості специфіки мовлення вчителя початкових класів ЗЗСО.
6. Визначте роль та значення функційних стилів у фаховій діяльності вчителя початкових класів ЗЗСО.
7. Розкрийте поняття «культура мови», «мовлення» та «комунікація» у фаховій діяльності.
8. Назвіть комунікативні ознаки культури мовлення вчителя початкових класів ЗЗСО.
9. Визначте роль і значення впливу мовних та позамовних чинників на дотримання мовних норм (орфоепічних та акцентуаційних) у професійній діяльності майбутнього фахівця.
10. Схарактеризуйте роль словників у професійному мовленні вчителя початкових класів ЗЗСО. Назвіть типи словників.
11. Назвіть комунікативні ознаки культури мовлення фахівця.
12. Розкрийте особливості використання у професійній діяльності основних функційних стилів (офіційно-діловий, науковий, розмовний (усна та писемна форми)).
13. Назвіть форми реалізації функційних стилів у практиці ділового спілкування.

14. Схарактеризуйте особливості фахової взаємодії, спілкування, комунікації.
15. Схарактеризуйте усні форми професійної комунікації та їх особливості.
16. Назвіть етикетні форми спілкування телефоном. Розкрийте поняття «етикет» використання мобільного зв'язку в закладі освіти.
17. Змоделюйте бесіду фахового спілкування щодо вирішення виробничих проблем (вчитель початкових класів – медична сестра ЗЗСО).
18. Змоделюйте бесіду фахового спілкування щодо вирішення виробничих проблем (вчитель початкових класів – вчитель-методист ЗЗСО).
19. Змоделюйте бесіду фахового спілкування щодо вирішення виробничих проблем (вчитель початкових класів – директор ЗЗСО).
20. Змоделюйте бесіду фахового спілкування щодо вирішення виробничих проблем (вчитель початкових класів – вчитель фізичної культури).
21. Змоделюйте бесіду фахового спілкування щодо вирішення виробничих проблем (вчитель початкових класів – музичний працівник ЗЗСО).
22. Розкрийте особливості дотримання орфоепічних норм у професійному мовленні. Особливості вимови голосних і приголосних звуків в українській мові.
23. Розкрийте особливості дотримання орфоепічних норм у професійному мовленні, що розкривають явище асиміляції приголосних звуків в українській мові.
24. Розкрийте особливості дотримання акцентуаційних норм у професійному мовленні, що демонструють складні випадки наголошування слів.
25. Назвіть причини порушення орфоепічних, акцентуаційних норм у професійному мовленні. Розкрийте шляхи усунення анормативності.
26. Схарактеризуйте особливості професійної лексики та терміни педагогічної галузі. Розкрийте роль словників у педагогічній галузі.
27. Схарактеризуйте особливості нормативного використання багатозначних слів та омонімів у професійному мовленні.
28. Визначте зміст поняття «мовні норми фахового спілкування». Назвіть вимоги щодо дотримання синтаксичних норм вчителя початкових класів ЗЗСО.
29. Розкрийте особливості специфіки мовлення фахівця (вчителя ЗЗСО). Запишіть стилістичні вимоги до культури мовлення вчителя початкових класів ЗЗСО.
30. Проаналізуйте вимоги до норм сучасного ділового спілкування вчителя початкових класів ЗЗСО; назвіть етикетні форми спілкування телефоном; вкажіть етичні вимоги використання мобільного зв'язку.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Культура усного і писемного мовлення (українська)»

Денна форма

Разом за семестр: 60 год., практичні заняття – 28 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 13 год., семестровий контроль – 15 годин

Тиждень														
Модулі	Змістовий Модуль 1.						Змістовий Модуль 2							
Назва модуля	Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору						Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору							
Лекції														
Дати														
Теми практичних занять	<u>Тема 1.</u> Генеалогія української мови (10б+1)	<u>Тема 2.</u> Функціонально-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови. (10б+1б)	<u>Тема 3.</u> Культура усного фахового спілкування. (10б+1б)	<u>Тема 4.</u> Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами). (10б+1б)	<u>Тема 5.</u> Виразність усного мовлення. (10б+1б)	<u>Тема 6.</u> Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця. (10б+1)	<u>Тема 7.</u> Технології комунікативного впливу. (10б+1)	<u>Тема 8.</u> Мовний етикет як складник культури мовлення. (10б+1б)	<u>Тема 9.</u> Гендерні та вікові аспекти спілкування. (10б+1б)	<u>Тема 10.</u> Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації. (10б+1б)	<u>Тема 11.</u> Український правопис у контексті мовних інновацій. (10б+1б)	<u>Тема 12.</u> Лексична та фразеологічна правильність мовлення. (10б+1б)	<u>Тема 13.</u> Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця. (10б+1б)	<u>Тема 14.</u> Синтаксичні аспекти культури мовлення. ((10б+1б)
Самостійна робота					56	56		56		56		56		
Контроль	Модульна контрольна робота 1. 256						Модульна контрольна робота 2. 256							

Загальна кількість балів: 239 Коефіцієнт 3,98

7. Навчально-методична карта дисципліни «Культура усного і писемного мовлення (українська)»

Заочна форма

Разом за семестр: 60 год., практичні заняття –8 год., самостійна робота – 52 год

Тиждень															
Модулі	Змістовий Модуль 1.										Змістовий Модуль 2				
Назва модуля	Культура усного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору										Культура писемного мовлення як чинник творення лінгвального (фахового) простору				
Лекції															
Дати															
Теми практичних занять	<p><u>Тема 1.</u> Генеалогія української мови (10б+1)</p> <p><u>Тема 2.</u> Функційно-стилістична диференціація української мови як основа культури фахової мови. (10б+1б)</p> <p><u>Тема 3.</u> Культура усного фахового спілкування.</p> <p><u>Тема 4.</u> Функціонування української мови в уснорозмовній сфері та вплив на соціум (професійна комунікація, мова медіа та реклами).</p> <p><u>Тема 5.</u> Виразність усного мовлення.</p> <p><u>Тема 6.</u> Орфоепічна та акцентуаційна грамотність як складник мовленнєвої культури фахівця.</p> <p><u>Тема 7.</u> Технології комунікативного впливу.</p> <p><u>Тема 8.</u> Мовний етикет як складник культури мовлення.</p> <p><u>Тема 9.</u> Гендерні та вікові аспекти спілкування.</p> <p><u>Тема 10.</u> Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації. (10б+1б)</p> <p><u>Тема 11.</u> Український правопис у контексті мовних інновацій. (10б+1б)</p> <p><u>Тема 12.</u> Лексична та фразеологічна правильність мовлення.</p> <p><u>Тема 13.</u> Граматична парадигма в лінгвальній культурі фахівця.</p> <p><u>Тема 14.</u> Синтаксичні аспекти культури мовлення.</p>														
Самостійна робота	56										56				

Загальна кількість балів: 94 (M1 57 балів+M2 37 балів) Коефіцієнт 1,6

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

Основна література до курсу

1. Архангельська А. *Femina cognita*. Українська жінка у слові й словнику. Київ, 2019. 520 с.
2. Заболотний О., Заболотний В. Правильне мовлення. Київ, 2020. 272 с.
3. Маруніч І., Гайдаєнко І. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ, 2019. 224 с.
4. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посіб. 6 те вид., зі змін. Львів : Львівська політехніка, 2020. 440 с.
5. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Київ, 2019. 184 с.

Додаткова:

1. Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення : монографія. Київ : КММ. 2019. 208 с.
2. Заєць В. Г. Дери́ваційна парадигма дієслова (на матеріалі художньої прози Є.Гуцала). *Studia Linguistica* : зб. наук. пр. 2018 (XIII). С. 92–105.
3. Клименко Н.Ф. Як народжується слово : монографія. Київ : Академперіодика, 2017. 247 с.
4. Короткий словник термінів для професійного мовлення вчителя 2018 рік. Збірка термінів. /за ред.: Ходанич Л.П., к.п. н., доц., Палько Т.В. к.психол. наук, доц. кафедри педагогіки та психології. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html> – Назва з екрана.
5. Личук М., Навальна М., Молоткіна Ю. Динаміка запозичень в українській мові на початку ХХІ століття : монографія. Київ : Компринт, 2021. 228 с.
6. Стишов О.А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови: навч. посібник. Київ. 2019.195 с
7. Українська мова професійного спілкування. URL: https://pidruchniki.com/1435072247592/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_pro_fesiynogo_spilku_vannya
8. Український правопис. Київ : Наукова думка. 2019. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>

Інтернет-ресурси

1. Конституція України (чинна з 1996 р. зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Культура мови і культура мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення. URL: https://pidruchniki.com/1040101747600/dokumentoznavstvo/kultura_movi_kultura_movlennya_komunikativni_oznaki_kulturi_movlennya

3. Лексичні норми мови професійного спілкування. URL: https://pidruchniki.com/1814081747605/dokumentoznavstvo/leksichni_normi_movi_profesiynogo_spilkuvannya

4. Українська мова: Енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmoval/um.htm>

5. Українська мова в Інтернеті. URL: <http://novamova.info/>

6. Український правопис (2019). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>

7. Уроки державної мови. URL: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/>

8. Центр культури української мови. URL: <https://centrkum.blogspot.com/>